

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 101/2023-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **EX CREDIT, a. s.**, Šustekova 49, Bratislava, IČO 36 572 586, zastúpeného advokátskou kanceláriou WERNER & Co. s. r. o., Žltá 2/F, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Andrej Werner, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 11Co/10/2020-3495 z 13. júla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého rozsudku vyplýva, že sťažovateľ sa v právnej pozícii žalobcu v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 17C/178/2014 domáhal proti žalovanému zaplata 37 521 eur s príslušenstvom a žalovaný si zaplata totožnej sumy uplatnil vzájomnou žalobou. Okresný súd rozsudkom č. k. 17C/178/2014 z 27. júna 2019 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) (I.) konanie o žalobe zo 7. apríla 2014 v časti o zaplata 3 638,92 eur zastavil, (II.) žalovaného zaviazal sťažovateľovi uhradiť sumu 192,20 eur do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, (III.) žalobu zo 7. apríla 2014 v prevyšujúcej časti zamietol, (V.) vzájomnú žalobu z 30. septembra 2016 zamietol a rozhodol o nároku na náhradu trov konania (IV. a VI. výrok). O podanom odvolaní rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 11Co/10/2020-3495 z 13. júla 2022 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) tak, že zmenil rozsudok okresného súdu v napadnutom vyhovujúcom výroku (II.) tak, že žalobu

o zaplataenie sumy 192,20 eur zamietol, zrušil rozsudok vo výroku (V.), ktorým súd vzájomnú žalobu z 30. septembra 2016 zamietol, a vo výrokoch o nároku strán a intervenienta na náhradu trov konania zmenil rozsudok okresného súdu tak, že priznal žalovanému a intervenientovi na strane žalovaného nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Proti napadnutému rozsudku podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Podstatnou otázkou, ktorú riešili všeobecné súdy v dotknutom konaní, je, či je súdny exekútor oprávnený odoprieť poskytnúť sťažovateľovi ako oprávnenému vymožené peňažné prostriedky (i) z dôvodu existencie jeho pohľadávky proti sťažovateľovi týkajúcej sa iných exekučných vecí a (ii) z dôvodu zaplataenia súdnych poplatkov namiesto sťažovateľa. Odvolací súd dospel k záveru, že to možné je, a dokonca nie je potrebné, aby súdny exekútor svoje pohľadávky započítal proti nárokom sťažovateľa, a to len z toho dôvodu, že sa so sťažovateľom prv dohodol na refundácii zaplataených súdnych poplatkov za sťažovateľa ako oprávneného, t. j. že s vymoženými peňažnými prostriedkami môže voľne nakladať do výšky uhradených súdnych poplatkov. Tento právny záver považuje sťažovateľ za arbitrárny, a to z dôvodu, že súdny exekútor nemôže odoprieť poukázať sťažovateľovi exekučne vymožené peňažné prostriedky z dôvodu týkajúceho sa iných exekučných konaní; súdny exekútor je povinný plniť oprávnenému za každých okolností, a ak má mať súdny exekútor určitý nárok proti oprávnenému, je povinný si ho uplatniť samostatne; súdny exekútor za žiadnych okolností nie je oprávnený platiť súdne poplatky za oprávneného, a to ani v prípade, ak ho o to oprávnený žiada; odvolací súd si arbitrárne zamieňa právny základ záväzku (dohodu medzi sťažovateľom a súdnym exekútorom) uzavretú v čase pred začatím jednotlivých exekučných konaní so spôsobom zániku záväzku; súdny exekútor pred všeobecnými súdmi, pokiaľ ide o obsah dohody so sťažovateľom, tvrdil, že dohoda mu umožňovala buď v rámci konkrétneho exekučného konania ponechať si vymoženú čiastku zodpovedajúcu zaplataenému súdnemu poplatku, alebo ak došlo k zastaveniu konkrétneho exekučného konania alebo zmene súdneho exekútora, bol sťažovateľ (opätovne v rámci konkrétneho exekučného konania) povinný sumu zodpovedajúcu zaplataenému súdnemu poplatku súdnemu exekútorovi zaplatiť. Súdny exekútor v konaní pred všeobecnými súdmi nepreukazoval, ba dokonca ani netvrdil, že si mohol súhrn vymožených peňažných čiastok ponechať (dokonca bez toho, aby o tom informoval sťažovateľa).

b) Keďže vzťah sťažovateľa a súdneho exekútora nie je súkromnoprávny, ale je verejnoprávny, je irelevantné, či medzi sťažovateľom a súdnym exekútorom existovala alebo neexistovala určitá dohoda. Vo sfére verejného práva je možné uzavrieť dohodu iba tam, kde to právny predpis dovoľuje. V prípade práva oprávneného na poukávanie vymožených peňažných prostriedkov v exekúcii žiaden právny predpis neumožňuje, aby si tieto peňažné prostriedky súdny exekútor ponechal. Keďže odvolací súd priznal nároku sťažovateľa proti súdnemu exekútorovi na vydanie vymožených peňažných prostriedkov súkromnoprávny charakter, konal arbitrárne.

c) Na povinnosť súdneho exekútora poukázať vymožené peňažné prostriedky oprávnenému, teda na zákonnú povinnosť podľa § 36 ods. 8 Exekučného poriadku, nemožno vzťahovať právne postavenie súdneho exekútora ako podnikateľa a uplatňovať zásady autonómie vôle strán ani zásadu

„čo nie je zakázané, je dovolené“, a ak odvolací súd takýto postup považoval za právne súladný, je jeho skutkové a právne posúdenie veci arbitrárne.

d) Arbitrárnosť napadnutého rozsudku ilustruje aj to, že odvolací súd zjavne zamieňa spôsob zániku záväzku s právnym dôvodom vzniku záväzku, pretože platná dohoda nie je spôsobom zániku záväzku či už v zmysle Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka. Odvolací súd navyše zánik záväzku odvodzuje od splnenia dlhu, no už neuvádza, na základe čoho súdny exekútor mal splniť svoj „dlh“ voči sťažovateľovi v zmysle § 36 ods. 8 Exekučného poriadku.

e) Arbitrárnym je napadnutý rozsudok aj v tej časti, kde odvolací súd dôvodí, že zo strany súdneho exekútora išlo dovoľenú tzv. ďalšiu činnosť súdneho exekútora, kde nevystupuje ako verejný činiteľ. Sťažovateľ k tomuto uvádza, že tzv. ďalšia činnosť súdneho exekútora je dovoľená iba v prípade, ak tak stanoví Exekučný poriadok (§ 2 ods. 2), teda nie v prípade, keď to nie je zakázané.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu z dôvodu arbitrárnosti prijatých právnych záverov.

5. Ústavou vymedzená právomoc ústavnému súdu neumožňuje, aby nahrádzal rozhodovacia činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ predtým, ako požiada o ústavnú ochranu ústavný súd, musí vyčerpať všetky (iné) dostupné a účinné prostriedky ochrany svojich práv. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol (môže) domôcť ochrany svojich práv v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovoľenými a v danom prípade Civilným sporovým poriadkom (ďalej len „CSP“) ustanovenými procesnými úkonmi (m. m. I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

6. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa v súvislosti s namietaným porušením označených práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu obrátil priamo na ústavný súd bez toho, aby proti nemu podal dovolanie. V ústavnej sťažnosti uviedol, že proti napadnutému rozsudku nie je prípustný žiadny opravný prostriedok ani dovolanie, a to vzhľadom na skutočnosť, že prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP vylučuje § 422 ods. 1 písm. a) CSP, keďže napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení vo výške 192,20 eur neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy a „*dôvod na podanie dovolania v zmysle § 420 CSP proti rozsudku odvolacieho súdu sťažovateľ nevidí*“.

7. Vychádzajúc z argumentácie predostretej sťažovateľom v ústavnej sťažnosti a z vlastnej ustálenej judikatúry, sa ústavný súd nemôže stotožniť s tvrdením sťažovateľa o neexistencii priestoru pre uplatnenie dovolania z dôvodu prípustnosti podľa § 420 písm. f) CSP. V prípade ústavnej

sťažnosti tvoriacej predmet konania ústavný súd po dôslednom posúdení jej odôvodnenia konštatuje, že argumentácia sťažovateľa vo vzťahu k tvrdenému neoprávnenému zásahu do práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je založená na namietanej tzv. vade zmätočnosti konania (arbitrárnosť napadnutého rozsudku, pozn.) Ústavný súd zastáva názor, že pred podaním ústavnej sťažnosti sťažovateľ mohol a mal namietat' porušenie svojich práv vadou arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu v dovolaní, ktorého prípustnosť mohol odôvodniť na pôdoryse ustanovenia § 420 písm. f) CSP (pozri aj IV. ÚS 154/2020, II. ÚS 339/2020, III. ÚS 352/2021).

8. Ústavný súd si uvedomuje, že otázka posúdenia, či v konkrétnej veci sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v rámci takého konania do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Ústavný súd sa pri posudzovaní prípustnosti dovolania z pohľadu nutnosti jeho vyčerpania ako podmienky prípustnosti ústavnej sťažnosti (t. j. pri posudzovaní, či v konkrétnom prípade ide o účinný prostriedok nápravy) môže obmedziť výlučne na formálne posúdenie jeho prípustnosti. Dovolanie neprichádza do úvahy ako účinný prostriedok nápravy najmä vtedy, ak je na prvý pohľad zjavné, že dovolanie je v danom prípade neprípustné, napríklad preto, lebo to výslovne vylučuje procesná norma (napr. § 421 ods. 2 a § 422 CSP a pod.). Ďalšou osobitnou výnimkou z pravidla o subsidiarite konania o ústavnej sťažnosti je situácia, ak sťažovateľ tvrdí a preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu patria na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

9. Meritórne preskúmanie ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom v situácii, keď nevyužil právny prostriedok ochrany svojich základných práv, ktorý mu zákon účinne poskytoval, t. j. nepodal dovolanie, hoci ho podať mohol a mal, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o individuálnych ústavných sťažnostiach (I. ÚS 336/2018, IV. ÚS 522/2020, II. ÚS 12/2021). Keďže uvedená argumentácia neodôvodňuje ani prípadný postup podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ústavný súd indikoval dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti z dôvodu jej neprípustnosti [§ 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde].

10. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu